

هدية
HÄDIYAH

كيفية نماز پیامبر صلی الله علیه و سلم

كيفية صلاة النبي صلى الله عليه وسلم

فارسي

فارسي

شيخ علامه

عبدالعزیز بن عبد الله بن باز
رحمه الله

ح) جمعية خدمة المحتوى الإسلامي باللغات ، ١٤٤٦ هـ

جمعية خدمة المحتوى الإسلامي باللغات
كيفية صلاة النبي صلى الله عليه وسلم - فارسي. / جمعية خدمة
المحتوى الإسلامي باللغات - ط١. -. الرياض ، ١٤٤٦ هـ
١٨ ص ؛ ..سم

رقم الإيداع: ١٤٤٦/١٦٢٠٠
ردمك: ٩٧٨-٦٠٣-٨٥٢٤-٨٩-٣

كيفية صلاة النبي صلى الله عليه وسلم

كيفية نماز پیامبر
صلی الله علیه و سلم

شیخ علامه

عبدالعزیز بن عبد الله بن باز

رحمه الله

بسم الله الرحمن الرحيم

حمد و ستایش مخصوص خداوند است و صلوات و سلام بر بنده و رسولش، پیامبرمان محمد و آل و اصحابشان باد، اما بعد:

این سخنان مختصر در بیان کیفیت نماز پیامبر صلی الله علیه و سلم است که می‌خواهم آن را تقدیم به هر مرد و زن مسلمان کنم تا هر کسی از آن اطلاع یابد تا در پیروی کردن از ایشان تلاش کند، به دلیل این فرموده پیامبر صلی الله علیه و سلم که می‌فرماید: «**صَلُّوا كَمَا رَأَيْتُمُونِي أُصَلِّي**»، یعنی: «همانگونه که مرا دیدید نماز بجای می‌آورم، شما هم نماز را بجای آورید».^(۱)

و شرح آن را برای خواننده بیان می‌کنم:

۱- کامل کردن وضو آن است که انسان همانگونه که خداوند به او دستور داده وضو بگیرد، و به این فرموده الله عمل کند:

﴿يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا إِذَا قُمْتُمْ إِلَى الصَّلَاةِ فَاغْسِلُوا وُجُوهَكُمْ

(۱) امام بخاری به شماره (۶۰۵) روایت کرده است.

وَأَيِّدِيكُمْ إِلَى الْمَرَاقِ وَأَمْسَحُوا بِرُءُوسِكُمْ وَأَرْجُلَكُمْ إِلَى الْكَعْبَيْنِ... ﴿٦﴾، [المائدة: ٦]، یعنی: (ای کسانی که ایمان آورده‌اید،

چون به نماز برخاستید پس صورت خود و دست‌هایتان را تا آرنج بشوید و سرتان را مسح کنید و پاهایتان را تا دو قوزک [بشوید]).

و این فرموده پیامبر صلی الله علیه وسلم: «لَا تُقْبَلُ صَلَاةٌ بغيرِ

طَهْرٍ»، یعنی: «هیچ نمازی بدون وضو پذیرفته نمی‌شود».^(۱)

و این فرموده پیامبر صلی الله علیه وسلم به کسی که نمازش را بد می‌خواند: «وقتی که برای نماز خواندن بلند شدی، به طور کامل وضو بگیر».^(۲)

۲- انسان نمازگزار در هرجایی که باشد با همه‌ی (اطراف) بدنش به سمت قبله یعنی کعبه روی می‌کند، و با نیت قلبی نمازی را که می‌خواهد چه فرض باشد یا نافله نیت می‌کند، و آن نیت را لفظاً به زبان نمی‌آورد؛ چرا که به زبان آوردن نیت مشروع نبوده، بلکه بدعت است؛

(۱) امام مسلم به شماره (۲۲۴) روایت کرده است.

(۲) امام بخاری به شماره (۵۷۸۲) روایت کرده است.

زیرا پیامبر صلی الله علیه و سلم و هیچکدام از یارانسان رضی الله عنهم نیت را بر زبان نمی‌آوردند، و چه امام باشد یا نماز فردی بخواند برای خودش ستره‌ای قرار می‌دهد، و روی کردن به قبله از شروط نماز است، مگر در مسائل استثنا شده که اهل علم در کتاب‌های خود به روشنی بیان کرده‌اند.

۳- تکبیره احرام را بر زبان جاری می‌کند و می‌گوید: «الله اکبر»، و نگاهش را به مکان سجده می‌دوزد.

۴- هنگام الله اکبر گفتن دستانش را به موازات شانه‌هایش یا برابر گوش‌هایش بالا می‌برد.

۵- دست‌هایش را روی سینه‌اش می‌گذارد، بطوریکه دست راست را روی کف دست چپ یا مچ یا ساعد قرار می‌دهد؛ چرا که این عمل از پیامبر صلی الله علیه وسلم نقل شده است.

۶- سنت است که دعای استفتاح را بخواند که اینگونه است: «اللَّهُمَّ بَاعِدْ بَيْنِي وَبَيْنَ خَطَايَايَ، كَمَا بَاعَدْتَ بَيْنَ الْمَشْرِقِ وَالْمَغْرِبِ، اللَّهُمَّ نَقِّنِي مِنَ الْخَطَايَا كَمَا يُنْقَى الثَّوْبُ الْأَبْيَضُ مِنَ الدَّنَسِ، اللَّهُمَّ اغْسِلْ

خَطَايَايَ بِالْمَاءِ وَالثَّلْجِ وَالْبَرَدِ، یعنی: «بار الها من و گناهانم را آن چنان از هم دور کن که بین مشرق و مغرب فاصله انداختی، بار الها آن چنان مرا از گناهانم پاک گردان که لباس سفید از ناپاکی ها پاک می شود، بار الها مرا از گناهانم با آب و یخ و تگرگ بشوی».^(۱)

و اگر خواست به جای آن بگوید: **«سُبْحَانَكَ اللَّهُمَّ وَبِحَمْدِكَ، وَتَبَارَكَ اسْمُكَ، وَتَعَالَى جَدُّكَ، وَلَا إِلَهَ غَيْرُكَ»**، یعنی: «تنزیه و ستایش تو را می گویم. نامت خجسته است و کبریا و عظمت تو والاست و معبودی به حق جز تو نیست».^(۲)

اگر دعاهای استفتاح دیگری که از پیامبر صلی الله علیه و سلم ثابت شده را بخواند اشکالی ندارد، و بهتر است گاهی این دعا را بخواند و گاهی آن دعا را، چرا که در پیروی از سنت کامل تر است، سپس می گوید: **«أَعُوذُ بِاللَّهِ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ، بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ»**، و سپس سوره ی فاتحه را می خواند به دلیل این فرموده ی پیامبر صلی الله

(۱) امام بخاری به شماره (۷۴۴)، و امام مسلم به شماره (۵۹۸) روایت کرده اند.

(۲) امام مسلم به شماره (۳۹۹) روایت کرده است.

علیه و سلم: «لَا صَلَاةَ لِمَنْ لَمْ يَقْرَأْ بِفَاتِحَةِ الْكِتَابِ»، یعنی: «برای کسی که فاتحه کتاب [یعنی سوره فاتحه] را نخواند، نمازی نیست».^(۱)

و بعد از آن در نماز جهری بصورت جهوری و در نماز سری بصورت سری می گوید: «آمین»، سپس به اندازه‌ای که مقدور بود قرآن می‌خواند، و بهتر است که در نمازهای ظهر و عصر و عشا بعد از سوره‌ی فاتحه از میان مفصل (از سوره‌ی نازعات تا ضحی) را بخواند، و در نماز صبح از میان مفصل طولانی (از سوره‌ی ق تا نبأ) و در نماز مغرب گاهی از میان مفصل طولانی و گاهی از میان مفصل کوتاه (از سوره‌ی ضحی تا ناس) را بخواند، و این بنا بر احادیث نقل شده از پیامبر صلی الله علیه و سلم است.

۷- الله اکبر گویان در حالی که دستانش را در راستای شانه‌هایش یا در موازات گوش‌هایش قرار داده و سرش را در راستای کمرش قرار گرفته به رکوع می‌رود و دستانش را در حالی که انگشتانش باز هستند بر

(۱) امام بخاری به شماره (۷۵۶) روایت کرده است.

روی زانوهایش قرار می‌دهد، و در رکوع آرام می‌گیرد و می‌گوید:

«سُبْحَانَ رَبِّيَ الْعَظِيمِ» یعنی: «پاک و منزّه است پروردگار بزرگ من»،

و بهتر است آن را سه بار و یا بیشتر تکرار کند و مستحب است که همراه آن بگوید: «سُبْحَانَكَ اللَّهُمَّ وَبِحَمْدِكَ، اللَّهُمَّ اغْفِرْ لِي»، یعنی:

«خدایا! تو پاک و منزّهی، تو را ستایش می‌کنم، خدایا مرا ببامرز».^(۱)

۸- وقتی از رکوع سرش را بلند می‌کند، دست‌هایش را برابر شانه‌ها یا گوش‌هایش بالا می‌برد و می‌گوید: «سَمِعَ اللَّهُ لِمَنْ حَمَدَهُ»، یعنی:

«الله [حمد] کسی که ستایش او را گفته، شنید»... اگر امام یا تنها بود، در حال قیام می‌گوید: «رَبَّنَا وَلَكَ الْحَمْدُ حَمْدًا كَثِيرًا طَيِّبًا مُبَارَكًا فِيهِ مِلْءَ السَّمَوَاتِ وَمِلْءَ الْأَرْضِ، وَمِلْءَ مَا شِئْتَ مِنْ شَيْءٍ بَعْدُ»، یعنی:

«پروردگارا ستایش از آن توست، ستایشی بسیار و پاک و مبارک، به پُری آسمان‌ها، و به پُری زمین، و به پُری آنچه غیر از آن دو وجود دارد».^(۲)

(۱) امام بخاری به شماره (۸۱۷)، و امام مسلم به شماره (۴۸۴) روایت کرده اند.

(۲) امام مسلم به شماره (۴۷۷) روایت کرده است.

اما اگر فرد نمازگزار (مأموم) باشد، هنگام بلند شدن از رکوع می‌گوید: «ربنا ولك الحمد....» تا پایان جمله‌ای که قبلاً ذکر شد. و اگر هر یک از آنها، یعنی امام، مأموم یا فرد نمازگزار تنها بود، این عبارت را اضافه کند اشکالی ندارد: «أَهْلَ الثَّنَاءِ وَالْمَجْدِ، أَحَقُّ مَا قَالَ الْعَبْدُ، وَكُلُّنَا لَكَ عَبْدٌ: اللَّهُمَّ لَا مَانِعَ لِمَا أُعْطِيَ، وَلَا مُعْطِيَ لِمَا مَنَعْتَ، وَلَا يَنْفَعُ ذَا الْجَدِّ مِنْكَ الْجَدُّ»، یعنی: «او اهل و شایسته‌ی ثنا و عظمت است، حق‌ترین سخنی که بنده گفته و ما همه بنده‌ی تو هستیم [این است که]؛ بارالها آنچه را تو ببخشایی بازدارنده‌ای ندارد، و آنچه را تو مانع شوی بخشنده‌ای ندارد، و ثروت [و قدرت] صاحب [قدرت] و [ثروت در برابر تو سودی ندارد]». ^(۱) این حدیث حسن [خوب] است، زیرا که از او صلی الله علیه وسلم ثابت است.

و مستحب است که هر یک از آنها - یعنی امام، مأموم و فرد تنها - دستان خود را روی سینه خود بگذارند همان‌طور که در قیام قبل از رکوع انجام دادند، زیرا از پیامبر صلی الله علیه وسلم حدیث‌هایی از

(۱) امام بخاری به شماره (۷۱۱)، و امام مسلم به شماره (۵۹۸) روایت کرده اند.

وائل بن حجر و سهل بن سعد رضی الله عنهما در این مورد ثابت است.

۹- در هنگام سجده، باید در حالی که تکبیر می گوید، زانوهای خود را قبل از دست‌ها روی زمین بگذارد، اگر این کار برایش ممکن باشد. اگر برایش سخت باشد، می‌تواند دست‌هایش را قبل از زانوهایش روی زمین بگذارد، به طوری که انگشتان دست و پا به سمت قبله باشند و انگشتان دست‌ها را به هم فشرده و کشیده نگه دارد. در سجده باید اعضای هفتگانه‌ی بدن را روی زمین قرار دهد: پیشانی همراه با بینی، دست‌ها، زانوها و قسمت پایین انگشتان پا. در این حالت باید بگوید: «سُبْحَانَ رَبِّيَ الْأَعْلَى»، یعنی: «پاک و منزّه است پروردگار و الامرته‌ی من» و سنت است که این جمله را سه بار یا بیشتر بگوید.

و همچنین سنت است که همراه با این ذکر بگوید: «سُبْحَانَكَ اللَّهُمَّ رَبَّنَا وَبِحَمْدِكَ، اللَّهُمَّ اغْفِرْ لِي»، یعنی: «پروردگارا تسبیح و حمد تو را می‌گویم، بارالها مرا بیامرز». و بسیار دعا کند، به دلیل این فرموده‌ی پیامبر صلی الله علیه وسلم: «اما در رکوع خداوند را بزرگ‌بدارید، اما در

سجده در دعا کردن تلاش کنید؛ زیرا سزاوار است که دعایتان مستجاب شود». (۱)

و از پروردگارش خیر دنیا و آخرت را طلب کند.

چه نماز فرض باشد یا نفل، باید آرنج‌های خود را از پهلوهایش، و شکم خود را از ران‌ها، و ران‌هایش را از ساق‌ها دور کند، و دستان خود را از زمین بلند کند، زیرا پیامبر صلی الله علیه وسلم فرمودند: «در سجده تعادل داشته باشید، و یکی از شما ساعدهایش را همانند سگ باز نکند» (۲).

۱۰- سرش را بلند کرده و تکبیر می‌گوید و پای چپ خود را پهن کرده و روی آن می‌نشیند، و پای راست خود را بر روی انگشتانش می‌گذارد، و دستانش را روی ران‌ها و زانوهایش قرار می‌دهد و می‌گوید: «رَبِّ اغْفِرْ لِي وَارْحَمْنِي وَاهْدِنِي وَارْزُقْنِي وَعَافِنِي وَاجْبُرْنِي» یعنی: «بار الها! مرا ببخش، و به من رحم کن، و مرا هدایت کن، و مرا

(۱) امام مسلم به شماره (۴۷۹) روایت کرده است.

(۲) امام بخاری به شماره (۷۸۸)، و امام مسلم به شماره (۴۹۳) روایت کرده اند.

روزی بده، و مرا عافیت کن، و کوتاهی‌های اعمال مرا جبران کن».^(۱)
و در این نشستن آرام می‌گیرد.

۱۱- الله اکبر گویان سجده‌ی دوم را انجام می‌دهد و همان کارهایی که در سجده‌ی اول انجام داده را تکرار می‌کند.

۱۲- سر خود را بلند کرده و تکبیر می‌گوید و کمی کوتاه می‌نشیند، مانند نشستن بین دو سجده که به آن «جلسه استراحت» گفته می‌شود و این عمل مستحب است. اگر این حالت را ترک کند، اشکالی ندارد. در این حالت نه اذکار خاصی وجود دارد و نه دعایی، سپس برای شروع رکعت دوم بلند می‌شود و (در این حالت) اگر میسر باشد (با دستانش) بر زانوهایش تکیه می‌کند، و اگر برایش سخت باشد (دستانش را) بر روی زمین تکیه می‌دهد. سپس سوره فاتحه و هر آنچه از قرآن برایش ممکن است بعد از فاتحه می‌خواند، سپس همان‌طور که در رکعت اول عمل کرده، دوباره انجام می‌دهد.

(۱) امام ترمذی به شماره (۲۸۴)، و امام ابو داود به شماره (۸۵۰)، و امام ابن ماجه به شماره (۸۹۸) روایت کرده اند.

۱۳- اگر نماز دو رکعتی باشد، مانند نماز صبح، جمعه و نماز دو عید (فطر و قربان)، پس از برخاستن از سجده‌ی دوم، باید در حالت نشسته قرار گیرد، پای راست خود را بصورت عمودی بر روی انگشتانش قرار داده و پای چپ خود را به طور افقی دراز کند. دست راست خود را بر روی ران راست بگذارد و تمام انگشتانش را جز انگشت اشاره جمع کند و با انگشت اشاره به (کلمه‌ی) توحید اشاره کند. اگر انگشت کوچک و انگشت حلقه دست راست را بسته و انگشت شست آن را با انگشت میانه حلقه کرده و با انگشت اشاره (به کلمه‌ی توحید) اشاره کند، این کار خوب است؛ چون این دو حالت از پیامبر صلی الله علیه وسلم ثابت شده است. بهتر است گاهی این کار را انجام دهد و گاهی آن، و دست چپ خود را بر روی ران و زانوی چپش بگذارد، سپس در این حالت تشهد را بخواند، و آن این است:

«التَّحِيَّاتُ لِلَّهِ وَالصَّلَوَاتُ وَالطَّيِّبَاتُ، السَّلَامُ عَلَيْكَ أَيُّهَا النَّبِيُّ وَرَحْمَةُ اللَّهِ وَبَرَكَاتُهُ، السَّلَامُ عَلَيْنَا وَعَلَى عِبَادِ اللَّهِ الصَّالِحِينَ، أَشْهَدُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَأَشْهَدُ أَنَّ مُحَمَّدًا عَبْدُهُ وَرَسُولُهُ»، یعنی: «همه بزرگداشت‌ها و درودها و پاکی‌ها از آن الله است، سلام بر تو ای پیامبر و رحمت الله و

برکاتش بر تو باد. سلام بر ما و بر بندگان نیکوکار الله. گواهی می‌دهم که معبودی به حق نیست جز الله و اینکه محمد بنده و فرستاده الله است».

سپس می‌گوید: «اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَعَلَى آلِ مُحَمَّدٍ، کَمَا صَلَّيْتَ عَلَى إِبْرَاهِيمَ وَعَلَى آلِ إِبْرَاهِيمَ؛ إِنَّكَ حَمِيدٌ مَجِيدٌ، وَبَارِكْ عَلَى مُحَمَّدٍ وَعَلَى آلِ مُحَمَّدٍ، کَمَا بَارَكْتَ عَلَى إِبْرَاهِيمَ وَعَلَى آلِ إِبْرَاهِيمَ؛ إِنَّكَ حَمِيدٌ مَجِيدٌ»، یعنی: «بارالها بر محمد و بر آل محمد درود فرست چنانکه بر ابراهیم و بر آل ابراهیم درود فرستادی، همانا تو ستوده شده و باشکوهی، و بر محمد و بر آل محمد برکت ارزانی دار، چنانکه بر ابراهیم و بر آل ابراهیم ارزانی داشتی، همانا تو ستوده شده و باشکوهی».^(۱)

و از چهار چیز به خداوند پناه می‌برد و می‌گوید: «اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ مِنْ عَذَابِ جَهَنَّمَ، وَمِنْ عَذَابِ الْقَبْرِ، وَمِنْ فِتْنَةِ الْمَحْيَا وَالْمَمَاتِ، وَمِنْ شَرِّ فِتْنَةِ الْمَسِيحِ الدَّجَالِ»، یعنی: «بارالها، به تو پناه می‌آورم از

(۱) امام بخاری به شماره (۷۹۷)، و امام مسلم به شماره (۴۰۲) روایت کرده اند.

عذاب دوزخ و از عذاب قبر و از فتنه زندگی و مرگ و از شرفتنه مسیح
دجال». (۱)

سپس هر دعایی که بخواهد از خیر دنیا و آخرت می کند، و اگر برای
والدین خود یا سایر مسلمانان دعا کند، اشکالی ندارد - چه نماز فرض
باشد یا نفل -؛ زیرا حدیث ابن مسعود رضی الله عنه که در آن پیامبر
صلی الله علیه وسلم به او تشهد را آموخت، دلالت بر این دارد. سپس
هر دعایی که دوست دارد انتخاب می کند، و دعا می کند. (۲)

و در لفظ دیگر: «سپس هر دعایی که بخواهد را انتخاب کند». (۳)

و این شامل تمام چیزهایی است که به بنده در دنیا و آخرت سود
می رساند. سپس به سمت راست و چپ خود سلام می کند، و می
گوید: السلام علیکم ورحمة الله، السلام علیکم ورحمة الله.

(۱) امام بخاری به شماره (۱۳۱۱)، و امام مسلم به شماره (۵۸۸) روایت کرده اند.

(۲) امام نسائی به شماره (۱۲۹۸) روایت کرده است.

(۳) امام مسلم به شماره (۴۰۲) روایت کرده است.

۱۴- اگر نماز سه گانه باشد مانند نماز مغرب، یا چهارگانه باشد مانند نماز ظهر، عصر و عشاء، پس از خواندن تشهد ذکر شده همراه با درود بر پیامبر صلی الله علیه وسلم، برخاسته و بر زانوهای خود تکیه می کند و دستان خود را تا کنار شانه ها یا گوش ها بلند کرده و می گوید: الله اکبر، سپس دستانش را - یعنی دستان خود را - مانند قبل روی سینه اش می گذارد و تنها سوره فاتحه را می خواند، و اگر در رکعت سوم و چهارم نماز ظهر، گاهی افزون بر فاتحه چیزی بخواند، اشکالی ندارد، زیرا در این مورد از پیامبر صلی الله علیه وسلم از ابو سعید رضی الله عنه حدیث هایی ثابت است.

اگر بعد از تشهد اول درود بر پیامبر صلی الله علیه وسلم را ترک کند، اشکالی ندارد؛ زیرا درود در تشهد اول مستحب است، و واجب نیست. سپس بعد از رکعت سوم مغرب و چهارم نماز ظهر، عصر و عشاء، همانطور که در نمازهای دو رکعتی ذکر شد، تشهد می خواند و بعد از آن به سمت راست و چپ سلام می دهد، سپس سه بار از خداوند آمرزش می طلبد، سپس می گوید: «اللَّهُمَّ أَنْتَ السَّلَامُ وَمِنْكَ السَّلَامُ، تَبَارَكْتَ يَا ذَا الْجَلَالِ وَالْإِكْرَامِ»، یعنی: «پروردگارا، تو [از هر عیب و

نقص و ناتوانی و ناشایستی و شریک و انباز[سالم هستی، و سلامتی از طرف توست؛ والا مقام و مبارکی؛ ای صاحب شکوه و بزرگواری]»^(۱)

اگر امام بود قبل از اینکه (به سمت راست بچرخد و) صورت خود را به سمت مردم بازگرداند این را می گوید و پس از آن این ذکر را می خواند: «لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ، لَهُ الْمُلْكُ، وَلَهُ الْحَمْدُ، وَهُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ، لَا حَوْلَ وَلَا قُوَّةَ إِلَّا بِاللَّهِ، اللَّهُمَّ لَا مَانِعَ لِمَا أَعْطَيْتَ، وَلَا مُعْطِيَ لِمَا مَنَعْتَ، وَلَا يَنْفَعُ ذَا الْجَدِّ مِنْكَ الْجَدُّ، لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ، وَلَا نَعْبُدُ إِلَّا إِيَّاهُ، لَهُ النِّعْمَةُ وَلَهُ الْفَضْلُ، وَلَهُ الثَّنَاءُ الْحَسَنُ، لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ مُخْلِصِينَ لَهُ الدِّينَ وَلَوْ كَرِهَ الْكَافِرُونَ»، یعنی: «معبودی [به حق] به جز الله، وجود ندارد. شریکی ندارد، پادشاهی و ملک از آن اوست، ستایش شایسته‌ی اوست، و او بر هر چیزی توانا است، هیچ نیروی بازدارنده از گناهان و توفیق دهنده به نیکی، به جز الله وجود ندارد. الهی! آنچه تو ببخشی، هیچ کس مانع آن نمی گردد و آنچه تو منع کنی، هیچ کس نمی تواند آن را ببخشد. توانگر، ثروتش او را از

(۱) امام مسلم به شماره (۵۹۱) روایت کرده است.

عذاب تو نجات نمی دهد، هیچ معبودی [به حق] جز او نیست. جز او کسی دیگر را عبادت نمی کنیم، نعمت و فضل از آن اوست، ستایش نیکو مخصوص اوست، معبودی [به حق] به جز او وجود ندارد، همه ی ما با اخلاص او را بندگی می کنیم هر چند کافران دوست نداشته باشند»^(۱).

و سی و سه بار سبحان الله، و همانند آن الحمد لله، و همان مقدار الله اکبر می گوید، و در پایان برای اینکه صد بار بشود می گوید: «لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ، لَهُ الْمُلْكُ، وَلَهُ الْحَمْدُ، وَهُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ»، یعنی: «معبودی [به حق] به جز الله، وجود ندارد. شریکی ندارد، پادشاهی و ملک از آن اوست، ستایش شایسته ی اوست، و او بر هر چیزی توانا است»، سپس آیه کرسی و سوره های قل هو الله أحد، قل أعوذ برب الفلق، و قل أعوذ برب الناس را بعد از هر نماز می خواند. همچنین مستحب است که این سه سوره را پس از نماز فجر و نماز مغرب سه بار تکرار کند؛ زیرا احادیثی در این باره از پیامبر صلی

(۱) امام مسلم به شماره (۴۰۲) روایت کرده است.

الله علیه وسلم وارد شده است. تمام این اذکار سنت است و واجب نیست.

و برای هر زن و مرد مسلمانی مشروعیت دارد که قبل از نماز ظهر چهار رکعت، و بعد از آن دو رکعت، و بعد از نماز مغرب دو رکعت، و بعد از نماز عشا دو رکعت، و قبل از نماز صبح دو رکعت بخواند، که مجموعاً دوازده رکعت می‌شوند و به آن‌ها سنت‌های راتبه گفته می‌شوند و پیامبر صلی الله علیه و سلم در حالت اقامتشان بر انجام آن‌ها مواظبت می‌کرد و آن‌ها را می‌خواند. اما در حالت سفر آن‌ها را ترک می‌کرد، مگر سنت قبله‌ی نماز صبح و نماز وتر که ایشان در حال اقامت و سفر بر انجام آن مواظبت می‌کردند و آن را می‌خواندند، و بهتر است که این سنت‌های راتبه و نماز وتر در خانه خوانده شوند، اما اگر در مسجد خوانده شدند هیچ اشکالی ندارد، به دلیل فرموده رسول الله صلی الله علیه و سلم: «أَفْضَلُ صَلَاةِ الْمَرْءِ فِي بَيْتِهِ، إِلَّا الصَّلَاةَ الْمَكْتُوبَةَ»، یعنی: «بهترین نماز مردان، نماز او در خانه است، مگر نماز فرض».^(۱)

(۱) امام مسلم به شماره (۷۲۸) روایت کرده است.

و محافظت بر این [دوازده] رکعت از اسباب داخل شدن به بهشت است، به دلیل این فرموده پیامبر صلی الله علیه وسلم: «مَنْ صَلَّى اثْنَيْ عَشْرَةَ رَكْعَةً فِي يَوْمٍ وَلَيْلَةٍ، بُنِيَ لَهُ بِهِنَّ بَيْتٌ فِي الْجَنَّةِ»، یعنی: «هر کس دوازده رکعت نماز در یک روز و شب بخواند، برای او به وسیله آن خانه‌ای در بهشت ساخته می‌شود».^(۱)

و اگر چهار رکعت قبل از نماز عصر، و دو رکعت قبل از نماز مغرب، و دو رکعت قبل از نماز عشاء بخواند، خوب است؛ زیرا از پیامبر صلی الله علیه وسلم حدیث‌هایی در این باره ثابت است. و اگر چهار رکعت بعد از نماز ظهر و چهار رکعت قبل از آن بخواند، نیز خوب است؛ چون پیامبر صلی الله علیه وسلم فرمودند: «هر کس بر چهار رکعت قبل از نماز ظهر و چهار رکعت بعد از آن محافظت داشته باشد، خداوند او را بر آتش جهنم حرام می‌سازد».^(۲) و معنای آن این است که دو رکعت اضافی بعد از نماز ظهر به سنت راتبه اضافه کند؛ زیرا سنت راتبه چهار

(۱) امام بخاری به شماره (۶۸۶۰) روایت کرده است.

(۲) امام احمد به شماره (۲۵۵۴۷)، و امام ترمذی به شماره (۳۹۳)، و امام ابو داود به

شماره (۱۰۷۷) روایت کرده اند.

رکعت قبل از نماز ظهر و دو رکعت بعد از آن است. بنابراین، اگر دو رکعت اضافی بعد از آن بخواند، آنچه که در حدیث ام حبیبه رضی الله عنها ذکر شده است، محقق می‌شود.

و خداوند توفیق‌دهنده است، و درود و سلام بر پیامبر ما محمد بن عبدالله و آل و اصحاب و پیروان او تا روز قیامت باد.

هدية
HÄDIYAH

موسوعة ضيوف الرحمن

مواد منتقاة للحجاج والمعتمرين و الزوار بلغات العالم

978-603-8524-89-3